Puolustusvaliokunnalle

Eduskunta 12.11.2021

Puolustusvoimien infrastruktuurin kehittäminen

Yksikön johtaja Sara Kajander, Puolustusministeriö
Pääesikunnan logistiikkapäällikkö, kenraalimajuri Jari Mikkonen, Puolustusvoimat

Yleistä

Puolustusvaliokunta on Puolustusselonteon käsittelyyn liittyen pyytänyt puolustusministeriöltä ja Puolustusvoimilta kirjallista lausuntoa Puolustusvoimien infrastruktuurin kehittämisestä, sisältäen myös kestävän kehityksen ja ympäristönsuojelun kehittämisen. Tämä lausunto on laadittu puolustusministeriön ja Puolustusvoimien yhteistyönä. Myös Puolustuskiinteistöt-liikelaitos on osallistunut lausunnon valmisteluun.

Puolustuskiinteistöt-liikelaitoksen toiminnan käynnistyminen

Puolustuskiinteistöt -liikelaitoksen toiminta käynnistyi 1.1.2021 valmisteluhankkeessa asetetun tavoitteen mukaisesti. Kiinteistöuudistuksen tavoitteena oli kiinteistöihin liittyvän valmiuden, varautumisen ja turvallisuuden liittäminen kiinteäksi osaksi kaikkea kiinteistöjen hallintaan liittyvää toimintaa, toimintamallin yksinkertaistaminen sekä toimitilakustannusten vakiinnuttaminen nykyiselle tasolle.

Puolustuskiinteistöjen toiminta käynnistyi pääosin häiriöttömästi vain vähäisin alkuhaastein. Taloudellisesti toiminta käynnistyi hyvin ja budjetoinnin voidaan todeta onnistuneen. Henkilöstön asema turvattiin muutoksessa ja muutosjohtamista on jatkettu koko vuoden 2021 ajan.

Puolustusvoimien ja Puolustuskiinteistöjen välinen yhteistoiminta on käynnistynyt hyvin ja toteutunut asetettujen tavoitteiden hengessä. Uusi toimintamalli koetaan aiempaa selkeämmäksi. Keskeisimmät haasteet kohdistuvat kustannussäästötavoitteiden saavuttamiseen. Puolustusvoimat ja Puolustuskiinteistöt jatkavat strategisen kumppanuuden syventämistä systemaattisesti mm. kehittämällä yhteisiä suunnitteluprosesseja.

Senaatti-konsernin omistajaohjauksesta vastaa valtiovarainministeriö. Puolustusministeriö ohjaa Puolustuskiinteistöjä sen tuottaessa palveluita Puolustusvoimille Puolustusvoimien toimintaa ohjaavassa laissa määriteltyihin tehtäviin liittyvissä asioissa ja tuotettaessa palveluita Puolustusvoimien määrittelemille kumppaneille. Lain Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä (1018/2020) mukaisesti ohjauksen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi ministeriöiden tulee valmistella tavoitteet ja muu toiminnan ohjaus yhteistyössä. Puolustusministeriön ja valtiovarainministeriön välinen yhteistoimintasopi-

mus Puolustuskiinteistöjen omistajaohjauksesta allekirjoitettiin 18.2.2021. Sopimuksessa on kuvattu Senaatti-konsernin liikelaitoksien omistajaohjauksen yhteistyön päävaiheet ja toimintakäytännöt. Yhteistoiminta käsittää Puolustuskiinteistöjen hallituksen nimittämisen, talousarvion sekä tulos- ja palvelutavoitteiden valmistelun ja toteutumisen seurannan, mahdollisten yllättävien tai ratkaisemattomien tilanteiden käsittelyn sekä vastuut ja toimintamallit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Sopimuksessa kuvattua yhteistyön mallia on tarkoitus arvioida ja päivittää ensimmäisen toimintavuoden jälkeen ja tämän jälkeen vähintään joka viides vuosi.

Omistajaohjauksen yhteistoimintaa on toteutettu sopimuksen mukaisesti vuoden 2021 aikana. Omistajaohjauksesta vastaavat yhteyshenkilöt molemmissa ministeriössä ovat tavanneet kuukausittain keskustellakseen ohjauksen vuosikellon mukaisista aiheista ja muista ajankohtaisista asioista. Yhteistyö on ollut kitkatonta ja puolustushallinnon tarpeet on huomioitu Senaatti-konsernin ohjauksessa hyvin.

Puolustusvoimia tukevan infrastruktuurin kehittäminen

Varuskuntaverkosto ja harjoitusalueet

Puolustushallinnon valtioneuvoston ohjauksessa toteuttama vuoden 2015 puolustusvoimauudistus määritti Puolustusvoimien nykyisen johtamis- ja hallintorakenteen, joukko-osastojen ja toimintojen sijoittumisen sekä palveluiden maantieteellisen kattavuuden. Muutos toteutettiin ensisijaisesti turvaamaan Puolustusvoimien sodan ajan suorituskyvyn ylläpito, kun samanaikaisesti puolustusmäärärahoja supistettiin valtiontalouden sopeuttamistoimien takia.

Pysyvät rakenteelliset säästöt saavutettiin supistamalla Puolustusvoimien tehtäväkokoonpanoa, vähentämällä hallintoyksiköiden lukumäärää, järjestämällä ydin- ja tukitoiminnot tarkoituksenmukaisesti sekä poistamalla organisaatiotasojen välillä päällekkäisiä tehtäviä ja toimintoja. Palvelujen saatavuus varmistettiin samassa yhteydessä tarkentamalla koko maan kattavaa aluetoimistojen verkkoa.

Puolustusvoimissa ei tällä hetkellä ole suunnitteilla merkittäviä joukko-osastojen perustamis- tai lakkauttamishankkeita. Puolustusvoimien hallintorakenne on toimiva ja tarkoituksenmukainen ja toimintaa kehitetään nykyisen varuskuntarakenteen pohjalta. Puolustusvoimissa ei myöskään tunnisteta tarpeita joukko-osastojen uudelleen sijoittamiselle selontekokaudella.

Puolustusvoimien yksiköiden ja toimintojen sijoittumiseen vaikuttaa normaaliolojen koulutusmahdollisuudet sekä valmistautuminen toimintaan poikkeusoloissa. Nykyinen harjoitusalueverkosto mahdollistaa normaali- ja poikkeusolojen edellyttämän harjoitustoiminnan. Puolustusvoimien käytössä olevia ampuma- ja harjoitusalueita ylläpidetään ja kehitetään suunnitelmallisesti. Puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueille on laadittu kokonaiskehittämisen tavoitetilat, joiden perusteella yksittäisten alueiden ylläpidosta ja kehittämisestä vastaavat hallintoyksiköt kehittävät niitä. Kehittyvien asejärjestelmien vaikutusta ampuma- ja harjoitusalueiden tilatarpeisiin arvioidaan jatkuvasti. Kaukovaikuttamisen harjoittelu, pidemmän kantaman asejärjestelmät, ilmasta - maahan sekä mekanisoitujen joukkojen harjoittelu edellyttävät laajentamismahdollisuuksien tarkastelua etenkin tärkeimmillä ampuma-alueilla. Yksittäisiä alueiden laajennuksia toteutetaan mahdollisuuksien rajoissa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Toimitilojen kehittämisen periaatteet

Toimitilojen kehittämisen painopiste on valmiutta, turvallisuutta ja suojaa välittömästi parantavissa kehittämishankkeissa (erit. HX-rakentaminen) sekä terveysperusteisissa tai viranomaismääräyksiin perustuvissa ylläpitävissä hankkeissa. Toimitilojen ylläpidossa ja kehittämisessä otetaan huomioon uudistetun valtion toimitilastrategian linjaukset koskien mm. monipaikkaisen työn lisääntymistä, tilojen monikäyttöisyyttä ja muuntojoustavuutta, tilatehokkuutta sekä yhteiskäyttöä. Sisäilma-asioissa noudatetaan 0-toleranssia, mikä tarkoittaa sitä, että sisäilmaongelmiin puututaan viiveettä selvittämällä syyt ja toimeenpanemalla korjaavat toimenpiteet.

Puolustusvoimien kannalta on tärkeää, että valtion toimitilojen yhteiskäyttöisyyttä kehitettäessä otetaan huomioon Puolustusvoimien toiminnan luonne ja vaatimukset. Puolustusvoimien toiminnoista vain pieni osa on sellaisia, jotka soveltuvat yhteiskäyttöisiin tiloihin ja silloinkin ne edellyttävät vain Puolustusvoimien käyttöön rajattuja tiloja. Puolustusvoimat lisää tilojen yhteiskäyttöisyyttä omalta osaltaan.

Fossiilittomaan energiaan siirtymisessä on otettava huomioon huoltovarmuusnäkökulmat ja varmistettava, että Puolustusvoimilla on käytettävissä toimintavarmat energialähteet ja siirtojärjestelmät kaikissa tilanteissa. Puolustusvoimien toimitilojen erillislämmityksessä pyritään siirtymään uusiutuviin energiamuotoihin. Fossiilisen öljyn käytöstä luovutaan vuoteen 2025 mennessä. Maanpuolustuksen kannalta erityissuojattavissa kohteissa energiamuodon valinta tehdään huoltovarmuuden asettamien vaatimusten mukaisesti.

Puolustusvoimat uudistaa vuoden 2022 aikana vuonna 2016 käyttöön otetun toimitilastrategiansa. Toimitilastrategialla toimeenpannaan valtion toimitilastrategian linjaukset sekä Puolustusvoimien omat toimitiloja ja alueita koskevat tehtävät ja tavoitteet.

Puolustusvoimien ja Puolustuskiinteistöjen välinen yhteistoiminta

Puolustuskiinteistöt -liikelaitoksen toiminta käynnistyi 1.1.2021 valmisteluhankkeessa asetetun tavoitteen mukaisesti. Kiinteistöuudistuksen tavoitteena oli kiinteistöihin liittyvän valmiuden, varautumisen ja turvallisuuden liittäminen kiinteäksi osaksi kaikkea kiinteistöjen hallintaan liittyvää toimintaa, toimintamallin yksinkertaistaminen sekä toimitilakustannusten vakiinnuttaminen nykyiselle tasolle.

Puolustusvoimien ja Puolustuskiinteistöjen välinen yhteistoiminta on käynnistynyt hyvin ja toteutunut asetettujen tavoitteiden hengessä. Uusi toimintamalli koetaan aiempaa selkeämmäksi. Keskeisimmät haasteet kohdistuvat kustannussäästötavoitteiden saavuttamiseen.

Puolustusvoimat ja Puolustuskiinteistöt jatkavat strategisen kumppanuuden syventämistä systemaattisesti mm. kehittämällä yhteisiä suunnitteluprosesseja.

Kustannusten hallinta

Puolustusvoimilla on ollut erittäin rajoitetusti mahdollisuus ottaa huomioon vuodesta 2014 alkaen heikentynyt turvallisuuspoliittinen tilanne joukko-osastojen ja toimintojen sijoittumisessa. Toimitilakustannusten merkittävä nousu voi tapauskohtaisesti vaarantaa ja jopa estää myös poikkeusolojen toiminnan kannalta perustellut muutokset. Tästä johtuen on keskeistä, että toimitilakustannukset kyetään hallitsemaan.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Vuoden 2022 tavoitteena on laatia yhteistyössä kustannustenhallinta- ja säästötavoitesuunnitelma sekä kehittää strategista investointisuunnittelua siten, että investoinnit toteutetaan tarkoituksenmukaisessa laajuudessa ja oikea-aikaisesti. Strategisessa investointisuunnittelussa (0-12 v) huomioidaan Puolustusvoimien tavoitetilasuunnitteluun kuuluvat strategiset kehittämishankkeet sekä Puolustuskiinteistöjen omistajalähtöiset hankeaihiot. Strategisesta investointisuunnitelmasta laaditaan kehyskautta koskeva hanketasolle tarkennettu investointiohjelma, jonka Puolustusvoimat ja Puolustuskiinteistöt hyväksyvät yhteiseksi investointiohjelmaksi. Tavoitteena on, että toimitilakustannusten osuus (pl. strategisten hankkeiden rakentaminen) selontekokaudella ei ylitä 11% Puolustusvoimien toimintamenoista. Säästöohjelman toteutumista seurataan ja raportoidaan säännöllisesti puolustusministeriölle.

Yhteinen investointisuunnittelu perustuu laadukkaisiin varuskuntakohtaisiin tilojen ja alueiden kehittämissuunnitelmiin (TILAKESU), joissa on kartoitettu sekä Puolustusvoimien kehittämisohjelmaan liittyvät tarpeet että kiinteistöjen omistajan tarpeet. Tilojen ja alueiden kehittämissuunnitelmat laaditaan paikkakuntakohtaisesti. Vuoden 2022 tavoitteena on neljä valmistunutta TILAKESU-projektia. Yksittäisissä toimitilaratkaisuissa hyödynnetään valmiita konsepteja, joista keskeisimpänä vuonna 2018 julkaistu Puolustusvoimien työ- ja oppimisympäristökonsepti. Se koskee kaikkia toimistotiloja ja joukkotuotannon tiloja. Konsepteja kehitetään myös muille tilatyypeille. Vuoden 2022 alussa otetaan käyttöön kaikkien yli 2 M€ investointihankkeiden vaikuttavuusarviointimenettely, jossa arvioidaan niiden konseptinmukaisuutta sekä tilojen ja alueiden kehittämissuunnitelman mukaisuutta. Arviointi suoritetaan ennen investointipäätöstä ja arvioinnin kooste liitetään osaksi investointipäätösdokumenttia.

Puolustuskiinteistöt tukee Puolustusvoimia tila- ja energiatehokkuuden parantamisessa. Tilatehokkuuden parantamisen välineinä käytetään tarpeettomista tiloista luopumisia ja tilojen käyttöä tehostavia tilaratkaisuhankkeita. Energiatehokkuutta parannetaan energiaa säästävillä ja energiatehokkuutta parantavilla ratkaisuilla.

Valmius

Toimitiloihin ja alueisiin liittyvää valmiuden, varautumisen ja organisaatioturvallisuuden kehittämistä jatketaan tarkennettujen valmius- ja turvallisuusvaatimusten mukaisesti. Tärkeimmät ohjaavat asiakirjat ovat joulukuussa 2021 solmittavat turvallisuus- ja varautumissopimukset ja vuoden aikaan tehdyt palvelutarvekartoitukset. Puolustuskiinteistöt pyrkii solmimaan vuoden 2022 aikana vastaavat sopimukset myös seuraavien Puolustusvoimien strategisten kumppaneiden kanssa: Millog Oy, Leijona Catering Oy ja Suomen Erillisverkot konserni.

Puolustusvoimien määrittelemien palvelutarpeiden pohjalta selvitetään ko. kohteiden valmiudellinen tilanne ja tekninen käytettävyys. Tilannekuvan perusteella laaditaan Puolustusvoimien ja Puolustuskiinteistöjen yhteistyönä kriittisten kohteiden valmiuden ja teknisen varautumisen sekä ylläpidon kehittämissuunnitelma vuosille 2022-2025. Vuoden 2022 aikana Puolustuskiinteistöt luo menettelyn, jonka avulla saadaan koottua kokonaiskuva valmiudellisesti kriittisten kohteiden tämän hetkisestä kunnosta, laitteistoista, varaosista ja vaihtolaitteista sekä niissä olevista kehittämiskohteista. Saadun kokonaiskuvan pohjalta aloitetaan puuttuvien varaosien, työvälineiden ja henkilökohtaisten välineiden hankinnat. Puolustuskiinteistöt tuottaa yhteisesti sovittua tilannekuvaa valmiudellisista kokonaisuuksista Puolustusvoimien johtamistasoille.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Muun yhteiskunnan infrastruktuuri Puolustusvoimien toiminnan tukena

Puolustusvoimien toiminta on sekä normaali- että poikkeusoloissa riippuvaista yhteiskunnan infrastruktuurista. Esimerkiksi lentoasemaverkoston ja lennonvarmistuslaitteiden on mahdollistettava Puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttaminen ja niihin liittyvä harjoittelu kaikissa valmiustiloissa. Selontekokaudella käynnistetään selvitys maanpuolustuksen ja sotilaallisen huoltovarmuuden tarvitsemien infrastruktuurien rakenteista ja niiden kehittämistarpeista. Selvitystyön rajaus ja toteutustapa suunnitellaan vuoden 2022 aikana.

Sisäisen turvallisuuden selontekoon on kirjattu, että kansallinen kriittinen infrastruktuuri määritetään ja siihen liittyvät lainsäädäntötarpeet selvitetään. Puolustushallinto pitää sisäministeriön selvitystyötä erittäin tärkeänä ja tukee sitä osaltaan. Kriittistä infrastruktuuria tarkastellaan myös Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimushankkeessa (VNTEAS) ”Huoltovarmuuden turvaaminen osana kiinteistönomistuksen valvontaa”, jonka tavoitteena on luoda kokonaiskuva kiinteistöomistuksesta ja -kaupasta huoltovarmuuden kannalta sekä tunnistaa, mitä seikkoja tulevaisuudessa tulee ottaa huomioon kiinteistökaupan valvonnassa. Samalla pohditaan mahdollisia lainsäädännön muutostarpeita. Vuonna 2022 valmistuva selvitys luo osaltaan pohjaa kriittisen infrastruktuurin suojaamis- ja hallintamenettelyjen kehittämiselle.

Yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin osalta on syytä tunnistaa myös paikka- ja olosuhdetiedot osaksi yhteiskunnan kriittisiä toimintoja. Poikkihallinnollisesti koordinoiden arvioidaan, millainen tieto on kriittistä olosuhde- ja paikkatietoa ja miten sitä tulisi yhteisin toimin suojata samalla, kun yhteiskunnan toimintojen digitalisaatio edellyttää lisääntyvissä määrin paikkatiedon jakamista. Tiivistetysti tulisi siis tunnistaa yhteiskunnan toiminnan, väestön selviytymisedellytysten, huoltovarmuuden turvaamisen ja turvallisuus- ja pelastusviranomaisten toimintaedellytysten kannalta keskeinen, tarkka paikka- ja olosuhdetieto, joka suojataan ja jonka jakamista rajoitetaan.

Yleisesti yhteiskunnan infrastruktuurin kehittämisellä on usein vaikutuksia tai liittymäkohtia maanpuolustukseen. Hyviä esimerkkejä tästä ovat tuulivoimarakentaminen ja kaavoitus. Puolustusvoimia suoraan tukevan infrastruktuurin kehittämisen lisäksi tulee huolehtia siitä, etteivät maanpuolustuksen toimintaedellytykset heikkene muun yhteiskunnan infrastruktuurin kehittämisen seurauksena.

Ilmastonmuutoksen torjunta ja hiilineutraalisuuden saavuttaminen edellyttävät tuulivoimarakentamisen merkittävää lisäämistä. Tuulivoimalat voivat joillakin alueilla kuitenkin aiheuttaa häiriötä aluevalvonnalle, viranomaisyhteyksille ja Puolustusvoimien toimintaedellytyksille, kuten harjoitusalueiden käytettävyydelle. Tuulivoimalan rakentaminen edellyttää tästä syystä vakiintuneen käytännön mukaisesti puoltavaa lausuntoa Puolustusvoimilta. Maanpuolustuksen toimintaedellytysten ja Puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttamisen varmistamiseksi lausuntomenettelystä tulee säätää lailla. Puolustusvoimat on tähän mennessä puoltanut lähes 14 000 voimalan rakentamista, mikä on yli kymmenen kertaa enemmän kuin toteutunut rakentaminen. Käyttämätöntä tuulivoimarakentamispotentiaalia siis on, myös Itä-Suomessa, mikä on tuulivoimarakentamisen ja maanpuolustuksen yhteensovittamisen kannalta haasteellisin alue. Puolustushallinnon näkemys on, että tuulivoimahankkeiden tilannekuvaa tulee kehittää ja pyrkiä hyödyntämään Puolustusvoimien toiminnan mahdollistama rakentamispotentiaali siten, kuin budjettiriihessä syksyllä 2021 sovittiin. Suomen aluevalvontajärjestelmä on optimoitu maamme rajojen ja myös EU:n itärajan valvontaan, eikä tällä hetkellä ole ole-

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

massa sellaista nopeaa teknologista ratkaisua, joka mahdollistaisi rajattoman tuulivoimarakentamisen. Myös kompensaatioalueen (taloudellinen kompensaatio aluevalvontajärjestelmän muuttamiseksi paikallisesti siten, että tuulivoimarakentaminen tiettyyn kohteeseen mahdollistuu) käyttämisen mahdollisuudet ovat vähäiset. Kompensaation käyttöä rajoittavat sekä tekniset ratkaisumahdollisuudet että kompensaation merkittävät vaikutukset jo puollettuihin hankkeisiin. Kompensaatiolakia on kuitenkin tarkoituksenmukaista tarkastella uudella tavalla siten, että sitä kehitetään koskemaan mahdollisia tulevaisuuden muita, kuin alueeseen sidottuja kompensaatiomahdollisuuksia. Myös tästä sovittiin syksyn 2021 budjettiriihen yhteydessä. Kesäkuussa 2021 julkaistiin Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimushankkeen (VNTEAS) ”Tuulivoimarakentamisen edistäminen – keinoja sujuvaan hankekehitykseen ja eri tavoitteiden yhteensovitukseen” raportti, jonka johtopäätökset tuulivoimarakentamisen ja aluevalvonnan yhteensovittamisen osalta ovat pitkälti yhdenmukaiset puolustushallinnon näkemyksen kanssa. Työtä tuulivoimarakentamisen ja aluevalvonnan yhteensovittamiseksi jatketaan aktiivisesti, tavoitteen ollessa hiilineutraalisuuden edellyttämän tuulivoiman tuotannon toteutus puolustuskykyä vaarantamatta.

Alueidenkäytön suunnittelu on tärkeä työkalu Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaamiseksi ja muun yhteiskunnan toiminnan ja turvallisuuden takaamiseksi. Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä. Nykyisellään tämä toteutuu etupäässä Puolustusvoimien käytössä olevien alueiden ja niihin liittyvien suojavyöhykkeiden viemisellä maakuntakaavoihin, mitkä ohjaavat tarkempaa kaavoitusta. Maankäyttö- ja rakennuslain käynnissä olevan uudistuksen yhteydessä maakuntakaavan oikeusvaikutteisuutta on esitetty rajattavaksi siten, ettei se koske maanpuolustuksen tarpeita, koska näitä koskee jo yleinen huomiointivelvoite. Puolustushallinnon näkemyksen mukaan kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen tarpeiden esittäminen maakuntakaavoissa ja kaavojen oikeusvaikutteisuus tältä osin on erittäin tärkeää. Selkeä, ylhäältä alaspäin etenevä alueidenkäytön ohjaus ehkäisee ristiriitoja ja edistää yhdenmukaisuutta. Puolustushallinto selvittää myös mahdollisuuksia onnettomuusvaarallisten kohteiden konsultaatiovyöhykkeiden käyttöön ottamiseksi alueiden käytön suunnittelussa. Siviilikohteissa käytäntöä sovelletaan jo.

Kestävän kehityksen, hiilineutraalisuuden ja ympäristönsuojelun edistäminen

Kestävän kehityksen päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Sen peruselementtejä ovat ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys. Puolustushallinto on osana Suomen valtiota sitoutunut YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelmaan, Agenda 2030:een. Puolustushallinto edistää ohjelman tavoitteita hallinnonalan toimintakehyksen puitteissa. Vuoden 2021 loppuun mennessä valmistuu puolustusministeriön valmistelema, hallinnonalan sisäinen suunnitteluasiakirja ”Kestävä kehitys ja vastuullisuus puolustushallinnossa”. Sillä ohjataan kestävän kehityksen periaatteiden ja tavoitteiden huomioimista kaikessa toiminnassa. Vastuullisuudesta tullaan raportoimaan Valtioneuvoston kanslian ohjeistuksen mukaisesti vuodesta 2022 alkaen.

Puolustushallinto näkee ilmaston muutoksen torjunnan ja hiilineutraalisuuden edistämisen kriittisen tärkeinä tavoitteina, joiden edistäminen on välttämätöntä. Ilmastopäästöjen vähentäminen tulee toteuttaa heikentämättä tai vaarantamatta Puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien suorittamista ja sotilaallista suorituskykyä. Käytännössä tämä

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

tarkoittaa hallittua siirtymistä uusiin käyttövoimaratkaisuihin käynnissä olevan energiamurroksen tahdissa, huoltovarmuus varmistaen. Kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi on välttämätöntä, että tavoitetaso ja toteutusaikataulu yhteen sovitetaan suorituskykyjen kehittämisen kanssa. Puolustusministeriö valmistelee yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa hallinnonalan omia strategisia ilmastotavoitteita, joille laaditaan tiekartta vuoden 2022 loppuun mennessä. Tavoitteiden jalkauttaminen tapahtuu Puolustusvoimien Energia- ja ilmasto-ohjelman kautta ja kiinteistöt omistavan Puolustuskiinteistöt-liikelaitoksen ilmasto-ohjelman kautta.

Vuonna 2014 laaditun Puolustusvoimien energia- ja ilmasto-ohjelman päivitystyö on käynnissä ja uuden ohjelman on määrä valmistua keväällä 2022. Siinä asetetaan tavoitteet ja kuvataan toimet, joilla Puolustusvoimat tukee hallituksen hiilineutraalisuustavoitetta. Aiempiin energia- ja ilmasto-ohjelmiin verrattuna painopistettä siirretään kiinteistöenergian keinoista kohti Puolustusvoimien omaa toimintaa. Lähtökohtana on toteuttaa päästövähennystoimenpiteitä pienentämättä toiminnan volyymia. Toisaalta muuttuvaan ilmastoon sopeutuminen ja ennakoiva varautuminen energiamurrokseen on edellytys toimintamahdollisuuksien säilymiselle tulevaisuudessa. Ilmaston muutoksen ja energiamurroksen vaikutuksista ja sopeutumistarpeista sekä näiden kustannusvaikutuksista laaditaan syvennetty analyysi puolustusministeriön johdolla 2022-2023. T&K-hankkeena vuosina 2022-2024 selvitetään Energiamurroksen vaikutusta logistiikkajärjestelmään ja jo aiemmin on tehty selvityksiä biopolttoaineiden käytettävyydestä Puolustusvoimien kalustossa. Puolustusvoimien energia- ja ilmastotyössä on tunnistettu oman osaamisresurssin kapeus ja tarve kehittää energiajohtamista.

Puolustusvoimien kansallisessa ja kansainvälisessä toiminnassa hallitaan ympäristöriskit tehokkaasti ja ennaltaehkäistään haitat. Puolustusvoimat jatkaa ympäristövastuullisuuden kehittämistä vuonna 2020 päivitetyn ympäristöstrategian ja sen toimeenpanosuunnitelman mukaisesti. Puolustusvoimat seuraa ja raportoi toimintansa ilmasto- ja muita ympäristövaikutuksia. Julkinen ympäristöraportti laaditaan vuosittain.

Ympäristöstrategia tähtää tavoitetilaan 2032, jossa ympäristövastuullisuus on integroitu kiinteäksi osaksi muita prosesseja nykyistä paremmin, ympäristöriskien hallinta ja ympäristöhaittojen vähentäminen on ennakoivaa ja tehokasta. Yhteistyö muun yhteiskunnan kanssa on ympäristöasioissa aktiivista.

Tavoitetilan saavuttamisen keinoja ovat mm. koko Puolustusvoimat kattavan ympäristöjärjestelmän täysimittainen käyttöönotto, ympäristönsuojelun koulutuksen lisääminen varusmiehille ja henkilökunnalle, aktiivinen viestintä, hankintojen ympäristönäkökohtien huomioiminen ja hiilijalanjälkitietoisuuden lisääminen, ampuma- ja harjoitustoiminnan ympäristönsuojelun tehostaminen sekä energiatehokkuus- ja ilmastovastuullisuustoimenpiteiden toteuttaminen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi